

[Johan Asmussen.]

man først bagefter. Jeg vil derfor endnu en gang henstille, at de citerede ord ændres f. eks. til: „... afgive vidneforklaring, når dette skønnes at kunne blive af afgørende betydning for sagens udfald.“

Ved første behandling blev der — jeg tror af den ærede ordfører for venstre — gjort nogle bemærkninger om statens værneting, og den højtærede justitsminister har også ganske kort været inde på det. Jeg ser, at spørgsmålet behandles i justitsministerens skrivelse til udvalget af 5. februar — udvalgets bilag 11 — ligesom det omtales i den dermed følgende skrivelse af 11. september 1962 fra retplejerådet. Jeg beder om formandens tilladelse til at citere et par linjer fra retplejerådets skrivelse. Det siges heri, efter at man har gennemgået forskellige ræsonnementer vedrørende ændring af reglerne om statens værneting:

„Alle rådets medlemmer er i øvrigt enige om, at retsplejemæssige hensyn ikke taler imod en ordning, hvorefter værnetinget for prøvelse af landsskatterettens afgørelser fastsættes efter skatteydernes bopæl eller ligningsmyndighedens sæde. Rådet finder det ligeledes naturligt, at prøvelsen henlægges til landsretten.“

Det er altså noget, som rådet allerede dengang var enig om, og jeg kan ikke rigtig se, at der er nogen grund til at vente med at gennemføre en sådan naturlig ændring inden for et begrænset område. Det er, som det også blev fremhævet ved første behandling, urimeligt, at en mand i Skive eller Hobro i en skattesag skal gå til byretten her i København, engagere en advokat her i byen og eventuelt rejse herover og have alle de dermed forbundne ekstraomkostninger; han burde kunne anlægge sin sag på stedet, hvor han bor. Jeg vil gerne opfordre den højtærede justitsminister til snarest at fremsætte forslag, der går i den retning.

I forbindelse med spørgsmålet om sager mod staten skal jeg også tillade mig at gøre en bemærkning om problemet omkostninger i sager anlagt af en privat mod staten.

Hovedreglen i retsplejelovens § 312 er, at den tabende part er pligtig at erstatte de ham ved retssagen påførte udgifter. Her er et problem, som er blevet debatteret med

mellemrum, også i den senere tid, og særlig med henblik på omkostningsspørgsmålet i sager anlagt af staten. Det omtales også i en nylig udkommet kommentar til retsplejeloven, udgivet af professor Gomard, højesteretsdommer Victor Hansen og professor Stephan Hurwitz.

Jeg vil med den højtærede formands tilladelse gerne citere et par linjer af en anmeldelse af professor, dr. jur. Isi Foighel i Politiken den 11. december 1964, hvori professor Foighel om det pågældende problem siger, at det ofte viser sig, at udgifterne ved retssager medfører tilbageholdenhed ved anlæggelse i tilfælde, hvor den juridiske afgørelse er tvivlsom, men hvor det på den anden side er berettiget, at spørgsmålet underkastes retslig prøvelse. Professor Foighel fortsætter:

„Dette viser sig særlig i de tilfælde, hvor en borger anlægger sag mod staten og f. eks. vinder ved landsretten, men taber ved højesteret. I disse tilfælde vil lovens hovedregel, hvorefter borgeren skal betale omkostninger i begge instanser ikke være rimelig, og den adgang til fravigelse af lovens princip, som loven også indeholder, synes for snæver.“

Spørgsmålet blev i øvrigt diskuteret ved et møde i, jeg tror, det var Københavns Advokatforening for nogle måneder siden. Der var her almindelig tilslutning både fra dommer- og advokatside til, at reglerne på det område burde ændres, således at den private borger, der har en sag — måske af principiel karakter — mod staten, ikke under alle omstændigheder, hvis han taber den, kommer til at betale omkostningerne, der jo kan løbe op i meget betydelige beløb. Jeg skal henstille, at dette problem tages op til behandling så snart som muligt.

Selve hovedreglen med hensyn til, at den tabende part skal betale sagens omkostninger, er jo i øvrigt meget stærkt gennemhullet i praksis. Det drejer sig særlig om ægteskabssager, faderskabssager og umyndiggørelsessager. Dette problem nævnes i den omtalte kommentar til retsplejeloven på side 315, hvor det siges — jeg beder igen om tilladelse til at citere —:

„For denne retspraksis“

— altså den gennemhullede retspraksis i disse ægteskabssager og andre —